

Sir trapist

Sande Dodevski, Đenovići, Boka Kotorska

... Istorija, kurva – učiteljica života je dobro pripomogla da se u predgrađu Banjaluke “rodi” sir “trapist”.

Redovnik Franz Pfanner i njegovih sedam pajtaša iz Austrougarske skelom hairli predoše Savu kod Gradiške i zaputiše se prema Banjaluci gdje uz pravoslavni i “turski” živalj tavori i kuburi i katolički...Želja im je da vjerom u Isusa vrate dostojanstvo tom življu i da ga u “vilajetu” podsjete na pravovjerno življenja prema Marijinom evanđelju, te da ga očuvaju, umnože i osove pa da bude svoje na svomjemu. Kod jednog od redovnika na skeli je i Isusovo raspeće načinjeno od orahovog drveta, a na njegovom je križu od tog istog drveta i tijelo

Isusovo ukucano bakrenim čavlima pojeftino kupljenim u dućana nekog bečkog Židova... Čavli su već pozelenjeli, pa jedan redovnik-fratar franjevac, malo-malo, podlanicom glancuka zaobljene, pozelenjele glave, a brat mu po vjeri, neki grbavac po rođenju, premeće u rukama krunicu i tupo gleda u vodu.

O siru TRAPISTU

Autor Administrator

Utorak, 03 Siječanj 2017 14:14 - Ažurirano Utorak, 03 Siječanj 2017 14:17

Pred noć stigoše u blizinu Banjalauke , ali tu i zastaju jer im zaptije banjalučkog paše ne daju da uđu u grad.

Kazaše im: -Utrapite se nizvodno Vrbasom, onamo gdje je rijeka Vrbanja svojom utokom odbila od sebe Vrbas i načinila onu trapinu...!

Pater Franz usrijed sredorijeka pronađe nečiji prazan napušteni hambar za prosušivanje kukuruza i u njemu smjesyti svoje redovnike. Tu vršahu službu božiju na latinskom – tu su dane provodili i noći spavali i, krišom, danju, odlazili na banjalučku pijacu gdje su kupovaki prve motike, vile, kose i ostale alatke, a posjećivali su često, čak prfečesto i okolna mjesta u kojima življaše katolički živalj Janjića, Lukende i Zorića...Objavljuju im svoj dolazak i dugi ostanak i opstanak luči katoličke.

Franz Pfanner se zatim sam promovisao u gvardijana samostana u hambaru kome daje ime "Marija zvijezda".Hambar postade bogomolja. Uz sedmoricu "žednih preko vode Save prevedenih", uskoro se priključuje i ostatak mladeži iz okolnih seocadi Janjića, Zorića, Zalužana ...Zaređuju se. Plaču noću zbog uskraćenog im djetinjstva, ali danju vrijedno šišaju travu, okopavaju kukuruze i siju djetelinu "sedmakinju" i "trećakinju". Svetište u hambaru učas postade glasovito. Redovnici sebi pomalo već i tkaju na razbojima redovničke halje sa kapuljačom; one što se kaže - od glave do pete, i samo sa skromnim učkurom oko struka! Jednodijelne halje-mantili šušte kada hodaju na molitvu iza podneva. Ispod haljina ne nose ništa. Samo gole "muškosti" mladih isposnika-asketa u stalnom dodiru sa grubom tkaninom. Vazda ukrućeni, ali uzalud! Ne da vjera!!!

Među mladim Janjićima ima i jedan koji je takođe po rođenju malčice grbav, vjerojatno skoliotičan, baš kao i onaj veteran sa skele. Veteran ga podučava u čitanju krunice majci Bogorodici, a kada ga ne nauči isprve, pomalo i na svoj račun, sprda se sa junošem-fratrićem i kaže: - Ono što krivi k napravi, ni Isus ne ispravi!!!

No, da se ne bi duljilo, gvardijan Franz (Pater familias!) na vrhu hambara postavi od greda osnovu za budući "kampanil", to jest za zvonik. Banjalučki paša je to izričito zabranio uz opasku da se oko šehar-Banjaluke i dokle god dopire glas mujezina ne smije čuti cilikanje nikakvih zvona i klepetuša, pa bile one na volujskom ili ovnujskom vratu - samo da se zna! Vrijeme je to neposredno iza Omer paše Latasa i prije 1878. godine, odnosno u predvečerje aneksije Bosne od strane Austro-Ugarske...

U tom se vremenu i pravoslavni živalj uzjogunjuje (ko i vazda i prije i poslije toga!!!) – naročito u

O siru TRAPISTU

Autor Administrator

Utorak, 03 Siječanj 2017 14:14 - Ažurirano Utorak, 03 Siječanj 2017 14:17

Hercegovini oko Nevesinja i na Krivošijama, te i na obližnjoj Manjači uz Banjaluku koja zauzima dobrih pedesetak kvadratnih kilometara.

Katolički sredorijek u "trapistima" jedva da dostiže pet puta po dva kvadratna kilometra.

Pravoslavna razularena bratija, umjesto raspjela i krunice pribavlja karabiner, natiče bajunete, oštri dugačke kame i s nostalgijom se prisjeća imena Starine Novaka, Deli Radivoja, Maloga Grujice, Baje Pivljanina ...itd.itd.

U to doba se i Lazar Sočica iz Banjana u Crnoj Gori vovodom samoproglasio.

Eto i 1878. godine. Austrija trlja ruke. Franz Pfanner pored hambara uz njen blagoslov ziđe tvrdi samostan, više utvrdu nego li vjerski objekt, a pregrađuje betonom i dio Vrbasa i pravi prvu hidroelektranu sa visećim mostom do susjednih Zalužana gdje obitavaju Lukende ...

No, Paša i dalje stoluje u Banjaluci i vrijede njegovi zakoni. Gvardijan je u međuvremenu preko Save tajno "dopeljao" i golemo crkveno zvono tako što ga je potopio u bačvu sa crnim, misnim vinom. Carinici ga ne otkriše. Zvono je odmah "natakario" na vrh hambara i povremeno, krišom, zvonio naglo i glasno tobože pozivajući vjernike na molitvu, a u stvari dozivajući svoje fratre-redovnike sa njiva gdje su oni kosili travu, brali "mohune" ili trgali trešnje-hašlame, ili, pak, čuvali mlade junice koje je samostanu darivao Beč da bi fratri imali mlijeka i od njega mogli praviti sir!!!

Uto stiže paša lično sa zapregom koja je vukla golem top sa Kastela i gvardijanu zaprijeti da će mu njegovu hambarinu đuletom u paramparčad raznijeti ako samo još jedanput začuje zvono! Pa ti gvardijane - bujrum!

Franz Pfanner ničice pada na zemlju pred pašu i poče ga moliti i preklinjati da zvono ne dira pošto je udarila strašna suša i nerodna je godina, te "objasni" da ono zvoni više zbog kiše nego zbog vjere. A znao je dobro paša da se kupe na molitve i banjalučki "Turci" predvođeni hodžama što uče kišne dove. Kraće rečeno – ne bi ništa od rušenja zvona!

Na kraju mu paša nekako kompromisno kaza: -Dobro. Neka vam zvoni, ali tiho, sasvim tiho,

O siru TRAPISTU

Autor Administrator

Utorak, 03 Siječanj 2017 14:14 - Ažurirano Utorak, 03 Siječanj 2017 14:17

skoro pa da mi ne čujemo!

Beč je poslao poruku Franzu da mu valja poći u Francusku sa zadatkom da savlada tajne pravljenja što kvalitetnijeg sira naloživši da sa sobom povede i jednog mlađeg fratra koji će tajnu recepturu pravljenja sira naslijediti i pod zakletvom čuvati je kao zavještanje Bogu – čuvati tu tajnu kao zjenicu oka svoga!

Franz u Francusku povede onog mladog grbavog Janjića i obojica, nakon nekoliko francuskih mjeseci donosoše tajnu kako se pravi sir “trapist”!!!...Već na prvom kolutu osušenog sira bio je utisnut znak križa i naziv:

“t r a p i s t “. Ispod križa i naziva sira bilo je ispisano i ime samostana u Trapistima: “Marija zvijezda – Banjaluka”.

Kada su se iza 1878. godine mnogi begovi s tugom opraštali sa Bosnom pri nepovratnom odlasku u Tursku, a sićane agice ostajale zaključane u svojim čaršijskim dućančićima – pravoslavna razularena bratija je već pohrlila na džabaluk i otimanje, ali ništa od toga ne bi.

Strogi turski zakoni su i dalje bili na snazi, posebno onaj o aginskoj “trećini”, dok je ostatak bosanskog kajmaka ubirala Austrija u obliku nemile sječe šuma, eksploatacije ruda i nametanja ostalih prireza i poreza ...

Država je uzimala i suhe šljive iz samostana “Marijina zvijezda”, svakako uz neku nadoknadu, jer je mudri Franz fratrima zabranio da od nje peku rakiju i natjerao ih da šljive suše za duge i hladne zime kada će im dobrodoći hošaf od suhih šljiva i ostaloga voća, prije svega suhih krušaka.

Ništa rakija. Kakva rakija! Znao je lukavi Franz da gdje se rakija useli da se rad i disciplina iseše.

A njegov sir “trapist” ubrzo dođe na najbolji glas pa ga stade jesti i mezetiti sav bogatiji svijet i bečka aristokratija. U slast.

O siru TRAPISTU

Autor Administrator

Utorak, 03 Siječanj 2017 14:14 - Ažurirano Utorak, 03 Siječanj 2017 14:17

Do dana današnjeg, ali svakako ako nije neki falši s falsificiranim imenom "sir trapist".{jcomments on}